

Posudek školitelky na diplomovou práci Mgr. Martiny Husákové

Název práce: **Genderová analýza vybraných románů Miloše Urbana**

Posudek zpracovala: doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D.

Datum: 27.1.2014

Mgr. Husáková si za **téma** své diplomové práce zvolila analýzu dvou románů populárního současného českého autora, jehož texty se sice dočkaly mnoha recenzí i odborných analýz, ani v jednom případě se však nejednalo o analýzu z genderové perspektivy. Diplomantčin přístup ke zpracování je tedy zcela původní.

Práce je výborným způsobem strukturovaná, koncepce je jasná a logická a rozvíjení argumentace příkladné. V úvodu se autorka teoreticky fundovaně i seberefektivně vyrovnává s konceptem lokace. **Teoretická východiska** jsou rozdělena do tří následujících kapitol podle tří úhlů pohledu, jež jsou pak ve vlastní analýze prokombinovány, a to: vymezení pojmů a autorčina pojetí genderové analýzy textu, řád diskursu a feministická literární kritika. Zejména bych zde vyzdvihla zpracování otázky, jak je dekonstruována a zpochybňována esenciální podstata autonomního subjektu, což je nastíněno i z feministického pohledu (str. 12). Zdařilá je i podkapitola týkající se diskursu, pro niž diplomantka prostudovala širokou škálu odborné literatury výrazně nad záběr vyučovaných kurzů; i když se jedná o stručné pojednání, vystihuje dle mého názoru podstatu metody diskursivní analýzy pro potřeby dané práce a ukazuje, že za samotným napsaným textem jsou uloženy obsáhlejší a hlubší znalosti. V další kapitole je koncept diskursu dále rozvíjen z feministického hlediska, nosným východiskem je zde koncept vzdorného čtení (Fetterley). V diskusích během konzultací jsme probíraly různé možné přístupy k pojmům „ženské čtení“ a „feministické čtení“, což autorka vyjasňuje na str. 27-28. Autorka nakonec do teoretické části nezahrnula koncept falogocentrismu v podání Cixous a Irigaray; uvádí jiné autory/ky, např. Cullera, Showalter, z českých Matonohu. Je do jisté míry pochopitelné, že se diplomantka rozhodla zvolit co nejkoharentnější linii analýzy, po jejíž ose nadále postupovala, a to se jí podařilo. Nicméně se domnívám, že zejména texty Irigaray by (případně v dalším rozvíjení tohoto textu) přinesly nové zajímavé dimenze, a to nejen pokud jde o kritiku falogocentrismu, ale i pokud jde např. o tematizaci a dekonstrukci obrazů mateřství (kapitola 6.4).

Na **vlastní analýze** je třeba vyzdvihnout, že není popisná ani v těch částech, které by k tomu mohly vybízet – zejména v kapitole 5.1., představující biografický kontext. Diplomantka se zde jednak soustředí na prezentaci údajů, které jsou skutečně relevantní, jednak podnětně diskutuje literární kritiky Urbanových románů, jejich přístupy i limity. Poukazuje tak nejen na konstruovanost textu jako takového, ale i konstruovanost obrazu autora, jak jej literární kritika konstituuje. Tento postřeh i jeho vyargumentovanost patří k obzvláště zdařilým částem textu.

V poslední (nejobsáhlejší) **6. kapitole** se autorka soustředí na různé aspekty diskursivního propojení ženství a tělesnosti ve dvou zkoumaných románech, což pak výstižně shrnuje v Závěru (str. 67). V analýze daného fenoménu postupuje od nejobecnějšího (objektivizace ženství) přes performativnost genderu jako masky k obrazům ženy jako oběti, ženy jako (ne)matky a ženy jako de-sexualizovaného obrazu stárnutí, hendikepu a smrti. Tyto kategorie autorka vygenerovala z textů samotných, jejich výběr tedy nemá představovat jakoukoliv obecně platnou kategorizaci, ale zcela konkrétní, odvozenou od studovaného případu. Zde bych měla dvě připomínky, jak analýzu případně dále rozvinout. U již uvedeného tématu mateřství přece jen trochu chybí pozitivní, feministicky posilující aspekty (viz Irigaray), i když je možné namítnout, že pro analyzovaný text nebyly zásadní, poněvadž se jedná o text mužského autora i o text v zásadě androcentrický. Druhou poznámku bych formulovala k obrazu žen jako obětí; i když je na dané texty kritika Brownmiller více než vhodná, bylo by myslím dobré naznačit i limity diskursu viktimizace (např. podle Mohanty, která je uvedena v bibliografii).

Ke stránce **formálně technické** ani **jazykové a stylistické** nemám připomínky, z tohoto hlediska je práce vynikající. Na textu je patrná i autorčina bohemisticko-literární erudice.

Celkové hodnocení: Předkládaná práce zcela splňuje požadavky standardně kladené na diplomové práce, ba patří k těm nadprůměrným. V průběhu diplomního semináře projevila autorka aktivní zájem o téma, schopnost samostatné práce i schopnost rychle chápat formulované připomínky a proniknout k jejich podstatě. S potěšením navrhuji známku **výborně**.